

رئیس - آقایانی که وکالت آقای فرج الله خان سردار معظم را تصویب میکنند قیام نمایند اغاب نمایندگان قیام نمودند

رئیس - تصویب شد - آقایانیکه نمایندگی آقای اعزاز السلطنه را تصویب مینمایند قیام فرمایند (غالباً قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - حالا راپورت شعبه ۴ راجع بنمایند فارس قرائت میشود

(آقای سلیمان میرزا راپورت مزبور را راجع بنمایندگی آقای خانابا خان نماینده شیراز بمضمون ذیل قرائت نمودند)

شعبه چهارم در تاریخ شنبه (۲۸) و یکشنبه (۲۹) شهر ربیع الاول در تحت ریاست آقای سردار

متمم منعقد گردید در رجوع و رسیدگی با اعتبار نامه آقای میرزا فتحعلی خان مهدیخان بابا خان نماینده فارس نمود اعتبار نامه معزی الیه مطابق مواد

قانون انتخابات است صورت مجلس انجمن مرکزی شیراز چون کتباً نرسیده وزارت حلیله داخله تلگرافاً صورت مجلس و توضیحاتی که راجع ب مواد قانون

انتخابات است از شیراز خواسته اند تلگرافاً بامضای تمام اعضاء انجمن نظار مرکزی شیراز و

آقای مخبر السلطنه والی مملکت فارس بتاریخ (۲۰) و در تحت نمره (۱۸۸) بوزارت داخله رسیده که شرایط مراعات مواد قانون انتخابات در آن

مندرج و مکفی از صورت مجلس کتبی است فقط چیزیکه جالب دقت نظر شعبه گردید اول اینکه مدت

اخذ آراء شیراز را انجمن نظار مرکزی بیست روز تعیین نموده و از روز بیست و هشتم شعبان لغایت

هیجدهم شهر رمضان همه روزه سواى روز جمعه از چهار تا نیمساعت بغروب مانده مشغول اخذ آراء

بوده اند و مطابق ماده (۲۵) قانون انتخابات به مناسبت اهمیت محل مدت اخذ رأی از يك الى پنج

روز معین شده دویم اینکه نوشته اند هر وقت عده نظار به پنجفر برسد سر صندوق رأی را باز کرده

به ترتیبی که در قانون مقرر است مشغول اخذ آراء و بطوریکه در ماده (۲۹) قانون انتخابات مفهوم

می شود در باز کردن و مهر نمودن صندوق آراء تمام اعضاء باید حضور داشته باشند راجع باشکال

اول اگرچه تعیین بیست روز مخالف ماده قانون نقصی وارد نموده و شاید بملاحظه این که در ماه

رمضان مشغول اخذ رأی بوده و روزی ۳ ساعت طرف عصر زیادتر وقت نداشته اند مدت ایام را

امتداد داده اند که مجالی برای اخذ تمام آراء باشد اکثریت شعبه این ترتیب را موجب نقص و ضرری

برای انتخابات فارس ندانست راجع باشکال دویم چون اکثریت را در این موقع ملاحظه کرده اند وقت های دیگری که لازم بوده مطابق تلگراف انجمن نظار مرکزی بعمل آمده بملاوه نوشته اند در موقع اخذ رأی چند نفر دیگر هم که خارج از عضویت

انجمن بوده حاضر میشده و اسامی را بر میداشتند در این قمره هم اکثریت شعبه ضرر و نقصی تصور

رئیس - راجع بانخابات سیرجان اظهاراتی هست ؟ (اظهاری نشد) ایرادی نیست رأی میگیریم آقایانیکه وکالت آقای شیخ الملک نماینده سیرجان را تصویب میکنند قیام نمایند .

(عده کثیری قیام نمودند و نمایندگی ایشان تصویب شد)

رئیس - راپورت شعبه سوم راجع بنمایندگان کردستان سابق طبع و توزیع شده بود راپورت جدیدی داده اند حالا قرائت میشود

سردار سعید - خاطر آقایان را متذکر میشوم باینکه برای شعبه پس از اینکه راپورت اولی را تقدیم نموده بود نظریات جدیدی پیدا شد

این بود که راپورت اولی رایس گرفت و تجدید نظر نمود و ثانیاً راپورت جدیدی تقدیم مینماید اگر مرخص فرمائید راپورت اولی را بعنوان بعد این

راپورت جدید را **رئیس** - لازم نیست راپورت اول طبع و توزیع شد و آقایان مسبق هستند راپورت دوم باید قرائت شود

(راپورت مزبور بمضمون ذیل قرائت شد) در تاریخ دوشنبه ۵ ربیع الاول ۱۳۳۳ شعبه

سوم در تحت ریاست آقای ناصرالاسلام منعقد و در موضوع انتخابات کردستان مجدداً داخل مذاکره شد و گفته شد که کلیتاً چنانکه راپورت قبل کاملاً

مشعر است نظریات شعبه از ابتدا وارد شدن در این موضوع بدون نقطه منمطف بود یکی شکایت از آقایان

اعزاز السلطنه و سردار معظم که موافق بند نهم از ماده چهارم انتخاباتشان قانونی نیست در این موضوع

که شعبه استقصای کاملی کرده و با تحقیقات کامل و دلایل مبرهن بکلی این شکایات را رد نموده است

دوم راجع باسناد انتخاب بوده که انجمن نظارت با براهین از طرفی میرساند که امکان اعلان و فرستادن

حوزه های جزو با طرف نبوده است چنانچه سابقاً هم مفصل راپورت داده شد از طرفی چون تصور می

شد که جمعی از انتخاب کردن محروم بوده اند و در این موضوع قانون ساکت است لذا تصدیق و تردید

اورا شعبه بمجلس شورای ملی که مفسر قوانین است حواله نموده بود لیکن در طرف این چند روزه با تحقیقات

مجددی که اعضاء محترم شعبه فرداً فرداً خارج کرده بودند بملاوه مکتوب حکومت وقت کردستان

تائید انتخابات قبل را نموده و لغو نمودن این انتخاب را با حالت حالی بر خوردن بمشکلات عدیده را یاد

آوری نموده است و در باب نقاط جزئی که قانون انتخابات نامبرده است تحقیقات شده و حال آزمان

و حالیه آنها یگان یگان تشریح شده است که در آن زمان فرستادن شعبات ممکن بوده و نه اکنون ممکن

است بنابراین بکلی رفع تردید و شبهه از شعبه سوم شده و صحت انتخاب آقایان منتخبین کردستان آقای حاج میرزا اسدالله خان و آقای سردار معظم و آقای اعزاز السلطنه را رأی گرفته با اتفاق تصویب نمودند (مخبر شعبه یار محمد افشار)

رئیس - راجع بانخابات کردستان اظهاراتی هست فرمائید (اظهاری نشد) مخالفی نیست رأی میگیریم آقایانیکه آقای حاج میرزا اسدالله خان را بوکالت کردستان تصویب مینمایند قیام کنند

(عده کثیری قیام نموده و نمایندگی ایشان تصویب شد)

خیر اینطور نیست بنده اشتباه کرده بودم ۳ نفر هم در اینجا (هیئت رئیسه) نیز رأی داده بودند این می شود ۳۶ نفر و اکثریت است می ماند بروز دیگر آقای مدرس فرمایشی داشتید .

مدرس - خیر عرضی ندارم . **رئیس** - در دستور دیگر چیزی نیست اگر مخالفی نباشد جلسه را موکول بروز سه شنبه نمائیم مخالفی نیست ؟ (گفته شد خیر)

مجلس یکساعت بغروب مانده ختم شد

جلسه یازدهم

صورت مشروح مجلس رگز سه شنبه

غره شهر ربیع الثانی ۱۳۳۳

مجلس تقریباً نیمساعت بغروب مانده در تحت ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل و صورت مجلس روز شنبه بیست و هشتم قرائت شد .

رئیس - در صورت مجلس اظهاراتی هست ؟ (اظهاری نشد) ایرادی نیست صورت مجلس تصویب شد - بنا بود امروز آقایان وزراء تشریف بیاورند

معرفی شوند ولی بملاحظه حرکت والا حضرت اقدس ولیعهد بطرف آذربایجان و لوازم حرکت ایشان مشغول بودند و امروز ممکن نشد بیایند معرفی شوند

انشاء الله روز شنبه تشریف خواهند آورد و دستور جلسه امروز رسیدگی ب بعضی اعتبارنامه ها است و

آقایانی هم که قسم یاد نکرده اند باید قسم یاد کنند حاج سیخ اسدالله راپورت شعبه پنجم راجع به

نمایندگی سیرجان را بمضمون ذیل قرائت نمودند . در روز شنبه (۲۸) ربیع الاول ۱۳۳۳ شعبه

پنجم در تحت ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل شده و باعتبار نامه آقای شیخ الملک نماینده سیرجان

و یاریز و زید آباد و بردسیر و رابر رسیدگی نموده اعتبارنامه اش صحیح و مطابق مقررات قانونی

بود فقط صورت مجلس نداشت ولی صورت آراء نقاط جزء سیرجان را از قبیل یاریز و زید آباد و بردسیر

و رابر را که انجمن جزء فرستاده بودند کاملاً تفکیک کرده و بانجمن نظار سیرجان فرستاده بودند که

من حیث المجموع اکثریت شامل حال آقای شیخ - الملک شده بود و در واقع انجمن نظار سیرجان همین

صورت های تفکیک آراء نقاط مذکور را بمتابه صورت مجلس دانسته و فرستاده بودند و با وجود این

مطلب چون آقای آقا شیخ یحیی نماینده کرمان متصدی تشکیل انجمن سیرجان و سایر نقاط ملحقه

بسیرجان که قانون انتخابات تعیین میکنند بوده اند شعبه ایشانرا خواسته و تحقیقات نموده آقای آقا شیخ

یحیی بیان نمودند که مطابق قانون انجمن انتخابات نظار سیرجان و توابع اورا تشکیل داده و ذره فروگذار

نکرده منتها پس از اخذ آراء مراجعت به کرمان نموده بعد از استخراج آراء و تعیین نمایندگی آقای شیخ الملک انجمن نظار سیرجان غفلت از فرستادن صورت مجلس کرده اند شعبه پنجم نظر باظهارات آقا شیخ یحیی که خود متصدی تشکیل انجمن نظار سیرجان با ملحقه او بوده اند و

به ملاحظه این که شکایتی هم از سیرجان بهیچوجه نرسیده بود نمایندگی آقای شیخ - الملک را که با اکثریت ۱۳۲۷ رأی از هزار و شصت و بیست رأی انتخاب شده بودند تصدیق نمود (شیخ اسدالله)

آقای خان بابا خان و دیگران که مطلع بودند سن ایشان متجاوز از سی سال است این شکایات راشعبه ترتیب اثری بر آن ننمود و صحت نمایندگی ایشان را با کثرت دو هزار و سیصد و بیست و پنج رأی از هشت هزار و نهصد و هشتاد و نه رأی منتخب شده اند شنبه با کثرت نه رأی از دوازده رأی تصویب و تصدیق می نمایند.

مخبر شعبه (سلیمان محسن)

رئیس - راجع بانتخابات آقای خانباباخان مخالفی هست یا نیست ؟ مخالفی نیست - رأی میگیریم بوکالت ایشان آقایانیکه تصویب میکنند قیام نمایند (عده کثیری قیام نمودند)

تصویب شد - آقایانی که قسم یاد نکرده اند حالا باید قسم یاد کنند

(در این وقت آقایان مفصله ذیل قسمنامه را بمضمون ذیل قرائت و امضاء نمودند

من که در ذیل امضاء میکنم خداوند را بشهادت میطلبم و بر آن مجید قسم یاد می کنم مادام که حقوق مجلس و مجلسیان مطابق قانون اساسی محفوظ و مجری است تکالیفیکه بمن رجوع شده است مهما ممکن با کمال راستی و درستی و جد و جهد انجام بدهم و نسبت باهلبحضرت شاهنشاه متبوع عادل مغنم خود صدیق و راستگو باشم و با اساس سلطنت و حقوق ملت خیانت ننمایم و هیچ منظوری نداشته باشم جز فوائد و مصالح دولت و ملت ایران

حاج امیر نظام - سلطان العلماء - حاج سهم الملک حاج میرزا شمس الدین

(آقای رئیس حاج شیخ محمد حسین یزدی را برای ذکر قسم دعوت نمودند)

حاج شیخ محمد حسین یزدی - قسم
یاد نمودن بنده مقدمه دارد که فعلا مجالش واسع نیست انشاءالله مقدمه که فراهم شد در جلسه دیگر که شروع بذکر قسم شد بنده هم قسم یاد می نمایم
رئیس - همین فرمایش را در آن جلسه فرمودید .

(بعد آقایان ذیل شروع بذکر قسم نمودند)

میرزا سلیمانخان - ذکاء الملک - حاج شیخ اسمعیل آقا میرزا طاهر - دکتر لغمان - آقا میرزا محمد علی خان - شیخ الملک - فرج الله خان سردار معظم - اهراز السلطنه - خانباباخان

رئیس مجالتا در دستور چیز دیگری نیست جلسه ختم می شود و جلسه دیگر روز شنبه دو ساعت بغروب مانده خواهد بود مخالفی هست ؟
(گفته شد خیر)

(مجلس تقریباً نیمساعت از شب گذشته ختم گردید)

صورت مشروح مجلس

روز شنبه (۵) شهر

ربیع الثانی ۱۳۲۳

مجلس نیمساعت قبل از غروب در تحت ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل و صورت مجلس روز سه شنبه قرأت شد

رئیس - در صورت مجلس ایرادی هست (اظهاری نشد) مخالفی نیست صورت مجلس تصویب شد

چنانچه آقای رئیس الوزراء در جلسه گذشته

یعنی در جلسه شنبه وعده فرموده بودند امروز هیئت وزراء را بمجلس معرفی میفرمایند

رئیس الوزراء - پس از اظهار تأسف از آنکه روز سه شنبه گذشته را بموجب وعده که خود بنده داده بودم و آقایان محترم انتظار معرفی وزراء را داشتند و بواسطه حرکت ولیعهد میسر نشد که رفم انتظار آقایان بشود و امروز وزراء را از این قرار معرفی میکنم .

شاهزاده عین الدوله وزیر داخله

آقای علاء السلطنه وزیر علوم

« حاج محترم السلطنه « مالیه »

« معاون الدوله « امور خارجه »

« صاحب اختیار « جنگ »

« مخبر السلطنه « عدلیه »

« شهاب الدوله وزیر است و تلگراف

« مهندس الممالک وزیر تجارت و فوائد عامه

شاهزاده نصرت الدوله را هم بجهت معاونت وزارت عدلیه معرفی میکنم و در غیاب آقای مخبر السلطنه هم معلوم است تقریباً کفالت کار های عدلیه را خواهند کرد و پروگرام وزراء هم برای روز پنجشنبه با بعضی لوابیح قانونی راجع بمالیه که حاضر و تدارک شد تقدیم خواهد شد

رئیس - آقایان مسبوق هستند که جزء دستور امروز چیزی نبود ولی یک کاریکه بنظر بنده لازم است راپورتی که از اداره مباشرت داده اند اگر اجازه میدهند قرائت میشود و چون مجلس مقدس آن توقعاتی را که از هیئت دولت و از مباشرین دارند و آن حرفهایی که در باب هیئت دولت میگویند البته آن مطالب را در باره خودش باید بهتر اجرا کند و چنانچه ملاحظه فرمودید هیئت رئیسه مقداری از اجزاه دوره تقنینیه مجلس را کسر نمود و از این راه مبلغ معتنا بهی بدولت عاید شد و چون ما نظرمان این است که هیئت دولت راجع باینمذت سه سالی که مجلس نبوده است راپورتی بمجلس تقدیم بکنند و چنانچه عرض کردم مجلس باید آن توقعاتی که از دیگران دارد اول در باره خودش اجرا کند این است که اداره مباشرت صورت محاسبات خود را در این سه سالی که مجلس نبوده است و اجزاه بوده اند بمجلس تقدیم کرده و اگر در خاطر آقایان باشد و در آخر سال تنگوزئیل که مجلس منفصل شد دیگر وقت نشد که حساب اداره مباشرت را کمیسیون محاسبات رسیدگی بکنند و راپورت بمجلس بدهد بنا بر این راپورتی هم راجع بنه ماهه تنگوزئیل نوشته شده اگر آقایان اجازه میدهند این راپورت که راجع بمحاسبات نه ماهه سنه تنگوزئیل و این ۳ ساله اخیر بمجلس تقدیم شده و قرائت شود و ضمائم و جزئیات آنهم طبع و توزیع شده است آقایان ملاحظه فرموده در جلسه آتی به رأی گرفته شود - حالا اگر مخالفی نیست قرائت شود

(راپورت مزبور بمضمون ذیل قرائت شد)

مقام متبوع مجلس شورای ملی

شیدالله ارکانه

اگر چه اداره مباشرت مجلس شورای ملی در دوره دوم تقنینیه بدون فوت وقت در مواقع خود بودجه و صورت محاسبات خود را تقدیم مجلس شورای ملی نموده و تمام اقدامات و محاسبات اداره مباشرت بر وفق تصویب مجلس شورای ملی بوده و بودجه ها و

صورت محاسبات مصوبه موجود است و بر طبق آن بوزارت مالیه فرستاده شده و حتی محاسبه سنه تنگوزئیل را تا آخر برج میزان آن سنه کمیسیون محاسبات مجلس رسیدگی نموده و صورت آن بمجلس تقدیم و طبع و در میان نمایندگان توزیع شده بود

مهمنا چون انفصال دوره دوم بدون مقدمه در اول جدی تنگوزئیل صورت وقوع پذیرفت و آندوماه نیز تمام اوقات نمایندگان مجلس مستغرق پیش آمدهای ناگوار بود

از این جهت موافقت حاصل نشد می توانند بمحاسب دو ماهه عقب و قوس اداره مباشرت رسیدگی نمایند ناچار بعد از انفصال مجلس صورت محاسبه کل تقدیم دولت و خلاصه آن طبع و توزیع شد

از تاریخ انفصال مجلس دوره دوم السی افتتاح مجلس دوره سوم تقنینیه که متأسفانه سه سال و یازده روز قمری بطول انجامیده و ماه به ماه مرتباً صورت محاسبه و اسناد خرج تسلیم خزانه داری کل شده است .

سیاس خدای را بعد از انتظار ها افتتاح مجلس دوره سوم هم دیده شد اینک لزوماً مستعدانه خاطر آقایان نمایندگان محترم دوره سوم را در این افتتاح بمراتب ذیل کعبارت از کلیه محاسبات مجلس از ابتداء موقع هیئت مدیره قبل از افتتاح مجلس دره دوم تقنینیه الی آخر برج قوس پارس ثیل ۱۳۲۳ که از ابتداء دوره دوم تقنینیه از ششم ذیقعد ۱۳۲۷ الی این تاریخ مسئولیت محاسبات آن با بنده بوده جلبر متوجه میسازد .

قسمت اول تا انفصال مجلس دوره تقنینیه اول - در ۲۳ جمادی الاول ۱۳۲۶ که مجلس

اول را بتوپ بستند تا ابتداء دوره دوم تقنینیه که افتتاح آن مطابق با دوم ذیقعد ۱۳۲۷ بود

بهیچ شیئی و هیچ یک قلم اثاثیه در عمارت خرابه توپ بسته غارت شده مجلس باقی نبود از این جهت آنچه فعلا از حیث اثاثیه و غیره موجود است از اشیائی است که تا اول جدی ۱۳۳۰ توسط اداره مباشرت مجلس دوره دوم تهیه شده و قیمت کلیه اثاثیه که نوزده هزار و سیصد و نه تومان و هفت قران و سیزده شاهی است در جزء محاسبه است که بعرض میرسد مخارج هیئت مدیره و مجلس عالی قبل از افتتاح مجلس دوره دوم هم ضمیمه همین محاسبات است و بعلاوه مطابق رأی که در جلسه پنج

شنبه بیست و چهارم ربیع الثانی ۱۳۲۸ مجلس شورای ملی داده شده است از بابت تهیه قروض مجلس دوره اول هم بعد از وضع دریافتی از مطالبات دوره اول مبلغ دو هزار و هفتصد و بیست و دو تومان و سه هزار و نهصد و پنجاه دینار پرداخته شده و ضمیمه همین محاسبات و کلیه مخارج مجلس شورای ملی دوره دوم تقنینیه با منضمات فوق الی تاریخ دوم محرم برابر اول جدی تنگوزئیل ۱۳۳۰

که مجلس منفصل شده مطابق دفاتر و اسناد خرج بوده و صورت های مصوبه و صورتهائی که اکنون در تانی تقدیم میکنیم بشرح ذیل کلیتاً از هر جهت مبلغ دو بیست و نود هزار و هشتصد و شصت و نه تومان و شش قران و یکشاهی بوده است .

۱ - مخارج هیئت مدیره و مجلس عالی

۱۲۸۲۹ قران ۳۵۰ دینار